שבת פרשת ויחי תשס"ו Vol. 3 No. 20

A SCHOLARLY LOOK AT THE MIDDLE ברבות

Scholars have attempted to explain the placement of גואל ישראל within the first six within the first six. On page 26 of his book, Jewish Liturgy, Ismar Elbogen presents the problem:

The present order displays problems in several spots. Benediction 7 has no connection with either what comes before or after; though located among the petitions of the individual, it deals with the needs of the nation, and besides, it is very similar to the petitions that are to follow: "The seventh benediction now seems partly redundant and partly out of place" (Zunz, *Haderashot*, 179).

On page 30, he suggests a reason for its placement:

It is hard to explain the addition of Benediction 7; the problems in its contents and location are noted above. By position it ought to have been a petition for deliverance from personal hardship, such as captivity or the like, but the wording contradicts this. Prayer for deliverance from national troubles occurs in the later benedictions and does not belong with the personal petitions; besides, it is hard to infer from the general language just what national disaster is meant. The way out of all these difficulties is to turn to the most ancient sources. These speak of a special liturgy for fast days; on such occasions one would recite the petitions of the weekday Amida and add to them seven more. The first of the petitions intended for fast days began "Look at our misery," and ended "redeemer of Israel," exactly like the Benediction 7 of our *Amida*. The similarity of the text was observed early on, and the Talmud was able to explain it only by assuming that not seven but six new benedictions were added, the first of the seven being merely an expansion of the weekday Benediction 7. (B. Ta. 16b: "It is the seventh of the longer benedictions. As it has been taught: [the benediction] 'Who redeemest Israel' is prolonged.") Meanwhile, the daily sufferings of Israel increased to the point that "Look at our misery" was made part of the weekday service. And if the source of this benediction is the liturgy of fast days, then its place in the Amida is automatically explained, for the fast-day prayers were attached to the benediction for forgiveness: Thus, Benediction 7, "Look at our misery," stands immediately after Benediction 6, "Forgive us." In this way the Amida reached the number of seventeen benedictions.

The editors of a later edition of Elbogen's book add the following note:

As for the problem of the position of Benediction 7, already S. D. Luzzatto (Luzzatto, Mavo L'Mahzor Bnei Roma, 18; Goldschmidt ed., 18) conjectured that this benediction was not originally for national messianic redemption, "but for the redemption of individuals in captivity or prison"; thus "this benediction was placed appropriately after the benediction for forgiveness," in conformity with Ps. 107:10-11. Luzzatto finds support for his opinion in the words of Sifre Deut., §343: "And also in the eighteen benedictions that the ancient sages established...they did not begin with the needs of Israel first, but started with the praise of G-d, as it is said, 'G-d, the great, the mighty and the terrible,' 'Holy are You and terrible is Your name,' and after that 'Who releases the bound,' and after that 'Who heals the sick,' and after that 'we give thanks to You.'" The words "Who releases the bound" can only refer to our Benediction 7, which in one of its early versions must have contained a specific reference to the freeing of captives and the like.

Professor Ezra Fleischer in an article entitled: תפלת שמונה עשרה provides the following explanation:

אבל אילו זכרנו את התפקיד שייעדו החכמים ביבנה לעמידה, כלומר את העובדה שהיא נועדה להיות לפה לאומה בעומדה לפני אלוקיה, לשבחו ולקלסו ולבקש ממנו רחמים, לא היינו מתקשים כלל להסביר את תכניה ואת סדר הברכות שבה. כי קודם לכל דבר היינו מבינים מיד שאי אפשר בשום פנים שהעמידה תהיה עוסקת (אפילו חלקית) בצרכי הפרמ, ושאדרבה—הכרח גמור הוא שכל הברכות שבה, למן הראשונה ועד האחרונה, מדברות בצורכי אומה בלבד. דבר זה כמעם שאין צריך לפנים, שהרי כל עצמה של התפלה הזאת לא באה אלא כדי ליצור קשר חדש בין עומה מבוסת לאלוקיה שנתרחק מעליה, ולפתוח לה, בדרך הזאת, פתח תקוה לתיקון הוויתה הפגומה. והכיצד נעלה על דעתינו שהיא תכלול איזו התייחסות לצרכיו הפרטיים של יחיד זה או אחר...

הבודק את ברכותיה האמצעיות של העמידה לאור ידיעה זו, לא יתקשה כלל לראות את הרציפות המוצקת של עניינותיהן. י"ב הברכות הללו מציעות בדייקנות מחושבת, ובסדר כרונולוגי מגובש והגיוני, תוכנית מודגרת לשיקום האומה, ממצבה בהווה ההיסמורי, שהוא זמן מועם אחרי חורבן הבית. עד לרסמאוראציה הרוחנית והמדינית שלה בעתיד אידיאלי–שהמתפלל צופה אותו לא רחוק במיוחד. כי מה מבקשים ישראל בתפילתם? הם מבקשים שהקב״ה יחונן אותם דעת להבין את מצבם (יחונן הדעת'), לידע למה נתמומט עליהם עולמם ונחרב עליהם בית מקדשם וניטלה מהם עצמאותם. אילו נחונו דעה-היו יודעים שעוונותיהם גרמו להם שייענשו והיו חוזרים בתשובה (ירוצה בתשובה'); בזכות תשובתם היה ה' מכפר על עוונותיהם וסולה להם ('המרבה לסלוח'). מחילת עוונותיהם היתה פותחת שער לתיקון מצבם: הקב״ה היה גואל אותם (בהווה) מכל צר ומשמין ופורענות (יגואל ישראלי), ומרפא את חוליהם (ירופא חולי עמו ישראלי), ונותן להם מחיה להתקיים בשעבודם עד עת קץ ('מברך השנים'). עד כאן לתיקון מצב האומה בהווה אלא בעתיד, שבו, בסופו של תהליך מודרג ואימי, תשוב אל קדמותה ותזכה שוב בעצמאותה. תהליך אסכמולוגי זה-אלה שלביו: תחילה יקבץ ה' את נדחי ישראל אל אדמתם ('מקבץ נדחי עמו ישראל') וישיב את שופטיהם כבראשונה, כלומר יציב בראשם מנהיגות ראויה והוגנת (׳אוהב צדקה ומשפט׳), ויעקור מתוכם את המינים ('מכניע זדים'), וירבה בהם חסידים וצדיקים וחכמים וגרים ('מבמח לצדיקים') ויבנה להם ירושלים ויכונן שם כיסא לבית דויד (׳בונה ירושלים׳) ולבסוף יצמיח להם מלך מבית דויד למלוך עליהם ולהושיע אותם ('מצמיח קרן ישועה'). את כל הבקשות האלה שומחת האומה לפני אלוקיה, ומוסיפה עליהן בקשה ממנו שיטה אוזן לכל בקשותיה ('שומע תפלה'). הדברים מכונים למשעי.

הברכות האמצעיות מחולקות אפוא לשניים: אבל לא, פי שסברו חכמים, על ידי שמחציתן מתייחסת לצורכי היחיד ומחציתן לצורכי הכלל, אלא על ידי שמחציתן מתייחסת למצבם של ישראל בהווה ומבקשת לו תיקון, והמחצית השנייה מדברת באחרית הימים, ומבקשת רחמים על האומה שתגאל.

Professor Fleischer then uses his approach to explain why none of the ברכות of contain שמונה עשרה:

מעניינת לא פחות מזה תפיסת האלוקות השתקפת מן העמידה. אף על פי שמצד הזמן אנו ניצבים בעיצומו של המשבר התיאולוגי החמור שפקד בהכרח את עולמם של חכמים עם חורבן הבית-היא נראית בבואה של תפיסת האלוקות המקראית הקלאסית. לא זו בלבד שמי שפונים אליו בתפלה הוא בראש וראשונה אלוקיהם של ישראל, ולא, כאמור, 'מלך העולם', אלא שהוא קל מעורב בעומק ראוי בהוויה הכללית והפרמית של העולם הזה, וממפל בצורכיהם של ישראל בנאמנות, שגם גדולתו (המוכרת כמובן בהבלמה מכוח הברכות הראשונות) אינה גורעת מאומה מיציבותה.

שבת פרשת ויחי תשס"ו Vol. 3 No. 20

TRANSLATION OF SOURCES

Professor Ezra Fleischer-But if we keep in mind the role that the sages in Yavneh designated for Shemona Esrei, the fact that it was established to be the choice of words for the people while standing before G-d, to praise G-d and to ask compassion from Him, we would have no difficulty explaining the structure and the order of the Brachot within Shemona Esrei. We would immediately realize that it was not at all possible that Shemona Esrei would concern, even partly, the needs of the individual. To the contrary, it was mandatory that all the Brachot within Shemona Esrei, from the first to the last, solely concern the needs of the group. This is a matter that is so obvious given the fact that the prayer was not established except to fashion a new connection between the nation which was distanced from its G-d and to open for it, in this way, an glitter of hope that it could correct its damaged status. How could it come to our minds that such a purpose would include concern for individual needs?

Anyone who checks the middle Brachot of Shemona Esrei in light of this idea, will have no difficulty in recognizing that the subjects of the Brachot are in correct order. These 12 Brachot were divided pursuant to a well thought out plan and chronological order, a plan meant to progressively rehabilitate the nation from its then historical circumstances which was just after the destruction of the Beit Hamikdash and to look forward to the spiritual and national restoration of the nation in the ideal future which the one praying hoped would occur in the not too distance future. What did Israel request in its prayers? They requested that G-d instill within them the wisdom to help understand their situation (Chonain Ha'Da'At); to know why the world around them had crumbled and why the Beit Hamikdash was destroyed and their national identity was taken from them. If they were instilled with wisdom, they would then know that their sins caused them to be punished. They would then do Tshuva (Ha'Rotzeh B'Tshuva); in return for their repentance, G-d would forgive their sins (HaMarbeh Lis'Loach); forgiveness of their sins would lead to an improvement in their condition and G-d would rescue them from every threat and danger (Go'Ail Yisroel); and heal their sick (Rofeah Cholei Amo Yisroel); and would provide the financial means in their enslavement until the end of time (Mivarech Hashanim). That request marked the conclusion of the section that dealt with the condition of the nation after the destruction of the Beit Hamikdash. The next section concerns the future for which the people looked forward. It was at the end of a long, gradual and slow road. Then Yisroel would return to its earlier position and would regain its national identity. This eschatalogical journey had these stages: first, G-d would gather all the exiles to their homeland (Mikabetz Nidchei Amo Yisroel); and would then restore its leaders to their places as before, meaning place proper leaders at the head of them (Oheiv Tzedeka Oo'Mishpat) and then would extricate from among them all apostates (Machniya Zaidim); and would multiply among them righteous people, wise people and genuine converts

(Mavtiach La'Tzadikkim); and would build for them the Beit Hamikdash and establish there the home of the descendants of King David (Boneh Yerushalayim) and then in the end would appoint from the House of David a king to reign over them and to rescue them (Matzmiach Keren Yeshua). The people lay out all these requests before G-d. They then finish with a prayer that G-d lend an ear to their requests ('Shomeah Tefila'). Thus everything falls well into place.

The middle Brachot are divided into two but not in the manner expressed by the scholarsthat half concern the needs of the individual and half concern the needs of the group. Instead half concern the situation of the Jews as it was in their time and which needed correction and half concerned the future and was a request for compassion that the nation see the ultimate redemption.

Professor Ezra Fleischer-No less interesting is the perception of G-d that is reflected within Shemona Esrei. Although from a historical point of view we are dealing with the height of the most difficult theological crisis that faced our Sages; i.e.the destruction of the Beit Hamikdash, it appears that Shemona Esrei was meant to reflect the classic Biblical view of G-d. In Shemona Esrei not only do we look first and foremost to the G-d of Yisroel and not G-d who is "King of the World", but it is to a G-d who is deeply involved in the general and specific issues of this world and who is deeply involved with issues involving Yisroel; G-d's greatness (which is recognized from the emphasis in the first three Brachot) is not lessened even one bit by this involvement.

עסו. 3 No. 20 שבת פרשת ויחי תשס"ו

SUPPLEMENT

ADDITIONAL MATERIAL FROM PROFESSOR FLEISCHER'S ARTICLE

Professor Fleischer supports his view of the middle ברכות of ממונה עשרה by quoting a מונה בי in גמרא. Notice the way Professor Fleischer analyzes the אונה, ז', עמוד ב' ונמרא. There is an important difference between the way a תלמיד analyzes a ממרא and the way that Professor Fleischer analyzes a גמרא. Professor Fleischer is always mindful of when a personality mentioned in the lived and the historical circumstances that existed while the person was alive. The question we have to ask ourselves is whether our students in Yeshivot could not benefit from adding this type of historical approach to their study of the אונה.

העובדה שהעמידה אכן נתפסה כמקסמ חסום בפני בקשות פרטיות עולה בבירור מן הברייתא המובאת בבבלי עבודה זרה, ז׳, עמוד ב׳ ואילך, ששם נחלקים שני תנאים מדור יבנה, ר' אליעזר ור' יהושע, על מקומן של שאילות הפרט בתפלה הממוסדת. ר' אליעזר אומר שם: ׳שואל את צרכיו ואחר יתפלל׳ ואילו ר׳ יהושע אומר: ׳יתפלל ואחר כך ישאל צרכיוי. שני תנאים אלה כבר מצאנום חולקים במשנה ברכות (ד', ג-ד) על רבן גמליאל, בחובת היחיד לומר את לשון העמידה בכל יום כדיוקו, ואין ספק שהם נחלקים כאן במעמדה של התפלה המסורתית, שהיא בקשת הפרט מאלוקיו, ביחם לתפלת שמונה עשרה שניתקנה בימיהם. שני התנאים סבורים שתפילה זו, כלומר העמידה, אי אפשר שיהא היחיד מבקש בה את צרכיו, אבל שניהם גם מסכימים שהוא רשאי לומר תפילת עצמו כמלפנים. אבל הם חולקים זה על זה במיקומה הראוי לתפלה זו: ר' אליעזר-שכל עניינה של התקנה החדשה היה לצנינים בעיניו– מבקש לראות את היחיד מקדים תפילת עצמו לתפלה החדשה, ומעדיף את התפלה במובן המסורתי של המושג על פני ה'תפלה' הלאומית. שיטתו של ר' יהושע מוחלפת לענין זה. אבל שני התנאים הקדומים, שעמדו על עריסתה של התקנה החדשה והכירו יפה את כוונת מייסדה, מבינים יפה שהעמידה כפי שנקבעה ביבנה, אינה מקום התפלה השגורה: היא מקודשת כל כולה לענייני כלל האומה. יחכמים' שגורסים שם ילא כדברי זה ולא כדברי זה אלא שואל אדם צרכיו בשומע תפלה' (שם, ע"ב), כבר הם עומדים מחוץ להבנה הזאת או מגבילים את תחולתה. מכל מקום משמע מכאן שאין לפרש שום ברכה הכלולה בעמידה כמתייחסת לצורכי הפרט.

The fact that Shemona Esrei was intended to be a text that did not include requests for personal needs is clear from a Baraita which is cited in Masechet Avodah Zara Daf 7, side 2, where two Tanaiim, Rabbi Eliezer and Rabbi Yehoshua, from the generation that put Shemona Esrei into final form in Yavneh, disagree on the place where personal requests could be made within Tephilat Schacharit. Rabbi Eliezer held that a person should first make his requests for his personal needs and then recite Shemona Esrei. Rabbi Yehoshua held that a person should first recite Shemona Esrei and then make his requests for his personal needs. These same two Tannaim also disagree with Rabbi Gamliel in a Mishna in Masechet Brachot as to the requirement that a person recite Shemona Esrei each day precisely as it was composed. There is no doubt that they were disagreeing about the status of traditional prayer, the type of prayer that pre-existed Shemona Esrei, which consisted entirely of requests of an individual. They were trying to find a place for traditional prayer in the era when Shemona Esrei was established. The two Tanaiim agree that the Tefila of Shemona Esrei was not the type of a prayer in which an individual makes requests for himself. They further agree that there continues to be a need for traditional prayer even after Chazal put together Shemona Esrei. The two Tanaaim disagree as to when is the appropriate time to make individual requests. Rabbi Eliezer who looks upon the establishment of Shemona Esrei as a thorn on his side because in his opinion one should not pray the same words everyday, argues that a person should first make the requests for his own needs before reciting the newly established prayer of Shemona Esrei. He places the "classic" form of prayer on a higher level than the new prayer, Shemona Esrei, which was a uniform prayer. The opinion of Rabbi Yehoshua is that the new prayer should be said first. But both of these early Tanaaim who stood by the cradle as the new prayer was born and knew well the intentions of the authors of Shemona Esrei knew that the prayer that was established in Yavneh, i.e. Shemona Esrei was not to be the place for the type of prayer that was previously familiar to the people. It was a prayer that was meant to be totally devoted to the needs of the nation. Scholars who interpret the statement of the Gemara that the decision was made to neither follow Rabbi Eliezer nor Rabbi Yehoshua but to follow the practice of including requests for personal needs in the Bracha of Shomeah Tefila, already stand beyond this understanding or push off the time when it came into force. In any event it appears from this discussion in the Gemara, that one should not understand that any of the Brachot in Shemona Esrei were meant to be requests for individual needs.